

Innhold

KI i oppvekstsektoren

Av Hilde Schjerven
Side 03

Hvordan jeg bruker KI i arbeidshverdagen

Av Paul-Renè Davidsen Pettersen
Side 06

KI-toget går, og vi må være med!

Av Hilde N. Forsmo
Side 08

Hvordan bruker helsestasjonen og skolehelsetjenesten Copilot?

Av Marit Handeland
Side 09

Barnevernlederen besøker Færder-skolene

Av Lina Aatif og Hilde N. Forsmo
Side 12

I Færder liker vi å gå på festival!

Av Ann Kristin Johansen
Side 13

Hva er lov og hva er ikke lov?

Av Marit Lyngheim Wilhelmsen
Side 14

Risikoer ved KI-bruk i samfunn og skole

Av Marit Lyngheim Wilhelmsen
Side 16

Visste du at FærderHuset - avdeling barn, unge og familier er etablert?

Denne tjenesten er en videreutvikling av Familiens Hus som sikrer lavterskel-tjenester til barn, unge og deres familier. FærderHuset er ikke bare en institusjon i navnet, men også et fysisk sted.

Det viktigste som er etablert i FærderHuset er et reelt lavterskeltilbud til barn, unge og deres omsorgspersoner. Dette innebærer at innbyggerne våre kan komme i kontakt med tjenesten på en enkel måte. Tjenesten har ulike fag profesjoner som alle står klare for å bistå ved behov. Det kan være korte intervensjoner i form av samtaler, der fokuset er å bidra til å styrke den som søker støtte slik at vedkommende opplever mestring og kontroll over eget liv. Det kan også være et ønske om å delta i et gruppetilbud, temakvel der eller støtte i kontakten inn mot barnehage og skole.

Tilbudene som gis er i tråd med behovene hos den enkelte. Dette innebærer en mer fleksibel tilnærming til å gi støtte/hjelp enn det kommunen har gitt tidligere.

Hilde Schjerven
Kommunalsjef
Oppvekst

Leder

KI i oppvekstsektoren – et verktøy, ikke en erstatning

Internett brukte 20-30 år på å nå over halve verdens befolkning, mens tilsvarende utbredelse av smart-telefoner tok omtrent halve tiden. Generativ kunstig intelligens har fått globalt gjennombrudd på mindre enn 3 år. Nå går det fort! Skikkelig skremmende, men også spennende og et stort mulighetsrom, tenker jeg.

Kunstig intelligens (KI) er plutselig ikke lenger noe som hører fremtiden til. Den er allerede en del av hverdagen vår – også i oppvekstsektoren. Spørsmålet er derfor ikke om vi skal forholde oss til KI, men hvordan vi gjør det på en klok, ansvarlig og verdibasert måte.

Brukt riktig kan KI være et nyttig støtteverktøy for ansatte i barnehage, skole og øvrige tjenester for barn og unge. Det kan bidra til å effektivisere administrative oppgaver, gi støtte i planlegging og dokumentasjon,

og frigjøre tid til det som betyr mest: relasjonsarbeid, faglig samspill og tilstedeværelse for barn og unge. KI kan også være et hjelpemiddel for økt inkludering, tilpasset opplæring og bedre oversikt i komplekse saker.

Samtidig må vi være tydelige på at digitale verktøy aldri kan – og aldri skal – erstatte det menneskelige blikket eller den profesjonelle vurderingen. Oppvekst handler grunnleggende om relasjoner, trygghet, lek, læring og fellesskap. Dette skjer i møtene mellom mennesker, i hverdagsøyeblikkene og i samspillet som ikke kan automatiseres.

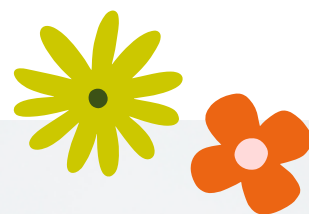
Vi har derfor et ansvar for å bruke KI med omtanke. Det betyr å stille tydelige krav til personvern, etikk og kvalitet, og å være bevisste på når digitale løsninger er et gode – og når de risikerer å ta plass på

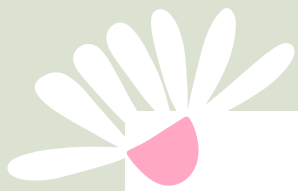
bekostning av nærvær, lek og livsmestring. Barn og unge trenger voksne som er tilgjengelige, oppmerksomme og trygge – ikke flere skjermer som stjeler tid og fokus.

Som ledere i oppvekstsektoren må vi gå foran i dette arbeidet. Vi må legge til rette for kompetanseheving, åpen dialog og felles refleksjon rundt bruk av KI. Like viktig er det å skape en kultur der det er lov å være kritisk, nysgjerrig og utforskende – og å justere kursen underveis.

KI kan bli en verdifull medspiller i utviklingen av gode oppvekstmiljøer, men bare dersom vi holder fast ved det som er vårt kjerneoppdrag: å ivareta barn og unges beste, i hele bredden av deres liv. Teknologien skal støtte hverdagen – ikke styre den.

Hilde Schjerven

Spørsmål og svar om

kunstig intelligens (KI) i Færder kommune

Hva mener vi egentlig med kunstig intelligens (KI)?

Kunstig intelligens er digitale verktøy som kan analysere informasjon, foreslå løsninger og generere tekst, bilder eller kode. Eksempler er chatteverktøy som kan svare på spørsmål, hjelpe med tekstutkast eller oppsummere informasjon. KI tenker ikke selv, men bygger på store mengder data og mønstre som den er trent på.

Kan elever bruke KI i skolen?

Ja, KI kan brukes som et læringsstøttende verktøy, for eksempel til idéutvikling, språkstøtte eller som hjelp til å forklare fagstoff. Samtidig er det viktig at elever lærer kritisk bruk, kildevurdering og at KI ikke erstatter egen innsats. Læreren avgjør hvordan og når KI er hensiktsmessig i undervisningen. Og elever i Færder har fra 5.trinn tilgang til en trygg tjeneste, KI Assistent fra SIKT.

Hvordan kan ansatte bruke KI i jobbhverdagen?

KI kan være et nyttig støtteverktøy, for eksempel til utkast til tekster, planer eller e-poster, strukturering og oppsummering av informasjon samt idéutvikling og forberedelser. KI skal brukes som støtte, ikke som erstatning for faglig vurdering eller profesjonelt ansvar. I arbeidssammenheng skal ansatte i Færder benytte Microsoft Copilot.

Hva må jeg være spesielt oppmerksom på når jeg bruker KI?

Det er viktig å ikke dele taushetsbelagte eller personidentifiserbare opplysninger, alltid kvalitetssikre svar og forslag, KI kan ta feil. Man skal være åpen overfor elever og kollegaer om når KI er brukt. Bruk av KI skal være i tråd med kommunens retningslinjer, lovverk og etiske prinsipper.

Er KI en trussel mot faglighet og profesjonelt skjønn?

Nei, ikke hvis brukt riktig. Da kan KI styrke faglig refleksjon og kompetanse. KI er et verktøy som kan spare tid og gi nye perspektiver, men ansatte og lærere har fortsatt ansvaret for vurderinger, relasjoner og beslutninger.

Hvordan jeg bruker **KI** i arbeidshverdagen

Tekst : Paul-Renè Davidsen Pettersen, pedagogisk leder i Barnas have og Hårkollen barnehage

Jeg bruker KI som et arbeidsverktøy i flere deler av jobben min, både som pedagogisk leder, assisterende styrer og i forbindelse med styrerutdanningen. For meg har det blitt et verktøy som hjelper meg med å jobbe mer effektivt, mer strukturert og mer presist. Samtidig er det viktig å si at god bruk av KI ikke bare skjer av seg selv. Det har krevd litt trening, prøving og feiling, og ikke minst bevissthet rundt hva KI egner seg til – og hva den ikke skal eller bør brukes til.

Det jeg kanskje bruker KI mest til, er arbeid med tekst og formuleringer her og der. Det kan handle om nyhetsbrev til foreldre, informasjon til personalet, enkelte møtereferater, refleksjonsnotater, e-poster, rapporteringer og andre skriftlige oppgaver som dukker opp i en travel barnehagehverdag. Innholdet, de faglige vurderingene og kjennskapet til barna og praksisen vår kommer fra meg og fra oss som jobber i barnehagen. KI hjelper meg først og fremst med å rydde i teksten, stramme opp formuleringer, finne en tydeligere struktur og gjøre budskapet mer presist og tilgjengelig.

Jeg bruker også KI som en faglig sparringspartner. I arbeidet som pedagogisk leder kan jeg bruke den til å koble praksis til rammeplanen, barnehageloven, barnekonvensjonen eller andre styringsdokumenter. Den kan hjelpe meg med å finne relevante perspektiver, begreper og

formuleringer som gjør det lettere å synliggjøre det pedagogiske arbeidet vi faktisk gjør. Her er det likevel viktig å være kildekritisk. KI kan være en god hjelp til å finne frem, men jeg sjekker alltid viktige kilder selv, særlig når det handler om lover, forskrifter og styringsdokumenter.

Jeg sjekker alltid viktige kilder selv.

I prosjektarbeid bruker jeg KI til inspirasjon og sparring. Da kan jeg beskrive rammene for prosjektet, barnas alder, hva vi allerede har gjort, hvilke spor barna viser interesse for, og hvilke pedagogiske mål vi jobber med. KI kan da komme med forslag til videre progresjon, aktiviteter, romlige grep eller nye måter å tenke rundt prosjektet på. Dette kan gi nyttige ideer, men de

må alltid vurderes og tilpasses barnegruppen, personalet, rommene og hverdagen vår. KI kjenner ikke barna våre – det gjør vi. Derfor må den pedagogiske vurderingen alltid ligge hos oss.

KI har også vært til stor hjelp i forbindelse med styrerutdanningen. Jeg bruker den blant annet til å sortere tanker, strukturere fagtekster, arbeide med akademisk språk og drøfte problemstillinger. Den kan hjelpe meg med å se sammenhenger mellom teori, praksis og styringsdokumenter, men den erstatter ikke arbeidet med å lese faglitteratur, forstå teorien eller gjøre egne vurderinger. -Jo bedre jeg kan fagstoffet og innholdet jeg ønsker å skrive om, jo bedre blir verktøyet. Den fungerer som en støtte i skrive- og refleksjonsprosesser.

Et annet bruksområde er dokumentasjon, avvik og interne systemer. Jeg bruker KI til å formulere tekst til enkelte avvik, rapporteringer og meldinger i systemer som Facilit og Compilo. I en travel hverdag kan det være krevende å formulere seg kort, presist og saklig, særlig når noe skal dokumenteres riktig og egnet for videre behandling. KI kan hjelpe med å strukturere teksten slik at den blir tydelig og konkret. Det samme gjelder arbeid med rutiner, ROS-analyser, beredskapsplaner, skjemaer og andre interne dokumenter. Jeg bruker den til å sortere, formulere og forbedre det jeg allerede vet skal være med.

Personvern er helt avgjørende i denne bruken. Jeg deler aldri sensitiv informasjon, personopplysninger eller gjenkjennbare beskrivelser av barn, foreldre eller ansatte med KI. Hvis jeg bruker KI til referater, avvik eller andre tekster, anonymiserer jeg alltid først. Jeg tar bort navn, bytter ut detaljer eller bruker helt nøytrale formuleringer. GDPR og taushetsplikt

må ligge som en grunnmur når vi bruker slike verktøy.

Jeg bruker også KI til mer praktiske og administrative oppgaver, som for eksempel å kvalitetssikre vaktlister og turnus. Når man sitter med mange navn, tider, vakter og hensyn, er det lett å overse små feil. Da kan KI være god til å oppdage mønstre, ubalanser eller skrivefeil som det menneskelige øyet fort hopper over. Den fungerer som et ekstra sett med øyne.

KI fungerer som et ekstra sett med øyne.

For min del handler KI-bruken mye om kapasitet og kvalitet. Jeg har begrenset kontortid i stillingen som assisterende styrer, samtidig som jeg jobber som pedagogisk leder, studerer, er småbarnspappa og deltar i andre prosjekter og oppgaver her og der. KI har gjort det mulig å få gjort mer, uten at alt nødvendigvis må ta mer tid. Jeg tror ikke jeg kunne gjort like mye med samme kvalitet uten denne støtten. Alternativet ville trolig vært at enkelte oppgaver tok betydelig lengre tid, ble utsatt eller ikke ble gjort like grundig.

Samtidig tenker jeg at KI ikke erstatter faglig skjønn, arbeid med relasjoner eller ledelse. Den kjenner ikke barna, forstår hele konteksten i en personalgruppe eller kan ta «ansvar» for de vurderingene vi gjør i barnehagen. Men den kan være et nyttig verktøy når den brukes bevisst. For meg fungerer KI best som en kombinasjon av skrivehjelp, strukturhjelp, kontrollør og sparringspartner. Den hjelper meg å gjøre enkelte deler av jobben bedre og mer effektivt.

KI-toget går, og vi må være med!

Tekst : Hilde N. Forsmo med god hjelp av Copilot

Copilot kan bli en verdifull støtte i arbeidshverdagen din – enten du jobber i barnehage, skole, hjelpetjenester eller administrasjon. Verktøyet kan bidra til bedre flyt i skrivearbeid, planlegging og møteforberedelser for å nevne noe. Jobb smartere med Copilot – start med grunnkurs fra Digiviken.

Copilot et kraftfullt verktøy. For å bruke det riktig, trygt og ansvarlig, er det viktig å ha et godt grunnlag før man tar det i bruk i større omfang. Digiviken arrangerer derfor grunnkurs i Copilot, spesielt rettet mot offentlig sektor og praktisk arbeidshverdag.

Hvorfor er grunnkurs viktig?

Et grunnkurs gir deg:

- Forståelse for hva Copilot kan – og ikke kan
- Kunnskap om kvalitetssikring av innhold Copilot bidrar med
- Bevissthet rundt personvern, taushetsplikt og riktig bruk av data
- Trygghet i hvordan Copilot kan brukes innenfor gjeldende rammer og ansvar

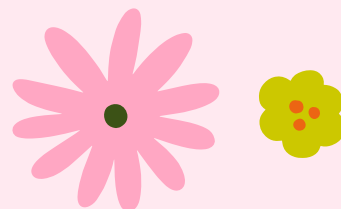
Dette er særlig viktig i oppvekstsektoren, der vi jobber med sensitive opplysninger og har et stort ansvar for faglig kvalitet og barn og unges beste.

Fra høsten 2026 blir det et krav at alle som bru-

ker generativ KI skal ha fått nødvendig opplæring. Dette grunnkurset gir deg den grunnleggende kompetansen du trenger. Husk å melde deg på!

Digivikens kurs er erfaringsnære og praktiske, og gjør det enklere å ta i bruk Copilot på en måte som både forenkler arbeidshverdagen og ivaretar profesjonelt ansvar.

Les om grunnkurset og meld deg på her!

Hvordan bruker

Helsestasjonen og skolehelsetjenesten Copilot?

Tekst : Marit Handeland, teamleder for skolehelsetjenesten

Det forenkler å bruke Copilot og lignende verktøy når vi skal behandle tekst eller opptak av tale. Helsestasjon og skolehelsetjenesten må behandle opplysninger i sikker sone der vi ikke kan kopiere fra eller til alle webbaserte løsninger. De må sikres. Det er laget gode transkriberingsprogram som ivaretar den sikkerheten og brukes til å skrive i elektroniske journaler.

Noteless er et AI-verktøy for helsepersonell som automatisk lager journalnotater fra samtaler og møter i helsesektoren. Systemet transkriberer konsultasjonen og foreslår ferdige journalutkast, slik at helsepersonellet kan bruke mindre tid på dokumentasjon og mer tid på barnet/ungdommen.

Vi har denne våren testet Noteless som har begynt å lage maler som passer til våre konsultasjoner. Vi har brukt det på IP-møter, på telefonsamtaler og i konsultasjoner. Vi ser at det gir en stor hjelp til å få ned det som sies og lage sammendrag til journalføring, til referat og gjør arbeidshverdagen mer effektiv.

Vi har snakket med Grethe Cederkvist, virksomhetsleder for forebyggende helsetjenester om AI-verktøyet:

Hva gjorde at vi skulle teste Noteless i forebyggende helsetjeneste?

– AI-genererte journalnotater er tatt i bruk på flere områder i helsesektoren. Flere av de ansatte i forebyggende helsetjenester har etterspurt dette eller tilsvarende verktøy. Dette er framtiden og vi ønsker å være framoverlent og ta i bruk mulighetene som ligger i AI.

Jeg fikk tips om at helse hadde et pågående pilotprosjekt med testing av Noteless for legene på Smidsrød helsehus, og det var to ledige lisenser ut prosjektperioden som vi kunne benytte. I tillegg fikk alle som var nysgjerrige på dette verktøyet lov å prøve ut gratisversjonen på tre uker etter opplæring i CO-pilot. Noteless gav også en innføring i verktøyet på teams, og vi laget en rutine som sikret at lovverk ble ivaretatt. Målet var i første omgang å teste ut og gjøre noen erfaringer med AI-genererte journalnotater.

Hvilke utfordringer har vært til stede ved å starte med dette KI-verktøyet?

– Det er gjort mange gode erfaringer knyttet til testing av Noteless, særlig går dette på tidsbruk og den høye kvaliteten vi får på journalnotatene. Vi er alltid opptatt av å evaluere og har gjennomført en FORMS-undersøkelse som det også refereres til her. I tillegg skal vi ha et kort møte for å samle erfaringer fra de som har brukt verktøyet. Ellers er det en utfordring at Noteless ikke er ferdig utviklet på området helsestasjonen. Det finnes mange muligheter for maler og tilpasningen som fremdeles er i støpeskjeen. Selv om Noteless er enkel å bruke er det behov for opplæring og gode rutiner slik at verktøyet brukes på trygg måte. Det stilles også krav om informasjon (samtykke) ungdom og foreldre.

Hvilke tanker gjør du deg for fremtiden og behov for et slikt verktøy for vår tjeneste. Kan det brukes i alle typer konsultasjoner? Er det noen konsultasjoner vi ser som mer krevende med et slikt verktøy?

– Vi ser et stort potensial i KI-verktøy som Noteless til hjelp til journalskriving, henvisninger og referat fra ansvarsgruppemøter etc. Vi ser at det er svært tidsbesparende og sikrer høy kvalitet. Foreløpig er kostnadene pr lisens veldig høy. Vi får tilbakemelding om at enkelte ansatte med helseutfordringer har god hjelp av Noteless, og hvis verktøyet kan forebygge sykemeldinger er lisenskostnadene å regne som minimale. Verktøyet er nok aller best egnet til ansatte som har lengre samtaler eller møter som en stor del av arbeidet sitt.

Hvordan blir det jobbet videre for å få et transkripsjonsverktøy til vårt bruk?

– Helst vil vi ha verktøyet som en del av vårt journalsystem i samme fagprogram som vi jobber i til daglig. Marit Handeland er en sterk pådriver i dette arbeidet både internt i kommu-

nen og i Vestfold. Hun vil ta et tydelig initiativ, gjerne sammen med andre kommuner, for å få et journalsystem i sky som har disse funksjonalitetene innebygget.

Vi har spurt noen ansatte som har testet Noteless:

“Noteless letter arbeidshverdagen betraktelig. Jeg skriver ikke underveis i konsultasjoner til vanlig, så tilstedeværelsen i samtalen er ikke det som har vært viktigst for meg. Det som har vært viktig er hjelpen til å huske/få med det som er viktig, strukturere notatene og sette ting i sammenheng. Det har også vært til stor hjelp for å skrive gode vurderinger og oppsummeringer. Dette vil helt sikkert også hjelpe oss med å skrive gode henvisninger videre når vi har behov for det. Jeg har også hatt god nytte av dikteringsfunksjonen, f.eks. etter observasjoner i gymtimer. Da kan jeg sitte i bilen på vei hjem og bare snakke inn alt jeg husker, så hjelper noteless meg med å strukturere innholdet. Noteless har i de 3 ukene jeg brukte det spart meg for flere timers arbeid, som jeg igjen kunne bruke på pasientene i stedet.”

Ved bruk av Noteless opplever jeg mer overskudd og tid til andre arbeidsoppgaver.

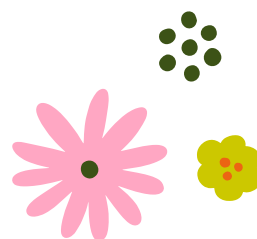
“Har bare gode erfaringer med noteless. Letter arbeidshverdagen, både ved at jeg sparer mye tid på skriving, men også bruker mindre energi på skriving. Opplever at notatene blir bedre, både mer presise, mer utfyllende (uten å bruke mer tid på det) og noteless hjelper med god oppsummering/ vurdering. Har både brukt det

i konsultasjoner (med og uten tolk), men også til diktering i etterkant av telefonsamtaler/konsultasjoner. Begge deler fungerer veldig godt. Ved bruk av noteless opplever jeg at jeg har mer overskudd og tid til andre arbeidsoppgaver.”

“Vi ser også at det er uferdig og alle maler er ikke på plass. De fleste malene er laget til legekontor, fysioterapeut og psykolog. Noen har blitt laget til helsestasjonskonsultasjonene, men de er også i utvikling. De kan passe delvis, men ikke helt og vil kreve tilbakemeldinger til utvikler. I skolehelsetjenesten har vi gjerne samtaler om motivasjon og endring med både barn og voksne til stede, eller bare en ungdom. Hvordan klare å gi god «lytting» og bearbeiding slik at notatene passer til våre

egne tanker om vurdering? Eks: jente i barne-skolen skal ha en vekt og høyde kontroll og vi snakker om resultatet. Målet er å vokse seg inn i en lavere KMI. Hun snakker om endringer, jeg viser bilder på skjerm som vi snakker om for å motivere til å velge sunne matvarer. Peker. Tenker. Venter. Alt dette er noe vi må legge til i notatet hvis vi mener det er viktig for samtalen og relasjonen. Teksten fanger ikke alt. Det er faglig skjønn i alle samtaler og det må selvsagt legges til en transkribert tekst slik at innholdet blir rett.”

Barnevernlederen

besøker Færder-skolene for å styrke samarbeidet

Tekst : Lina Aatif, barnevernsleder og Hilde N. Forsmo, stab oppvekst

I løpet av våren vil leder av Færder barnevernstjeneste besøke alle skolene i kommunen. Målet er å styrke samarbeidet mellom skole og barnevern i situasjoner som kan være krevende.

I arbeidet med barn og familier møter både skolen og barnevernet tidvis utfordringer som berører oss sterkt. Dette gjelder særlig når barn ikke får nødvendige tiltak i det statlige barnevernet til rett tid, eller når det er usikkerhet rundt hvordan vi skal handle i saker med mistanke om vold eller andre alvorlige bekymringer. Skolene står ofte svært tett på barn i krise, samtidig som barneverntjenesten også må gjøre faglige vurderinger og endre praksis. Da er det avgjørende at vi har en felles forståelse av roller, forventninger og ansvar.

I møtene inviteres skolens ledelse, gjerne flere fra lederteamet, til en felles arbeidsøkt. Her bruker vi et sett med refleksjonsspørsmål som skal bidra til å løfte frem det som fungerer godt, identifisere hva som skaper utfordringer, og styrke samarbeidet på tvers.

Blant refleksjonsspørsmålene vi tar utgangspunkt i er for eksempel:

- Hva kjennetegner de gangene vi har fått til godt samarbeid i krevende situasjoner?

Både skole og barnevernet møter tidvis utfordringer som berører oss sterkt.

- Hva opplever vi at det handler om når samarbeidet blir utfordrende?
- Hvordan forstår vi hverandres roller og ansvar, og hvordan kan vi tydeliggjøre disse bedre?
- Hva betyr tillit i samarbeidet – og hvordan bygger vi den, ivaretar den og reparerer den når den utfordres?

Erfaringene fra besøkene så langt er veldig positive. Vi vil derfor planlegge for noe tilsvarende for barnehagene høsten 2026.

I Færder liker vi å gå på festival!

Tekst : Ann Kristin Johansen, med støtte av Copilot

Det har blitt en tradisjon å arrangere Læringsfestival i Færder. I løpet av det siste året har vi hatt fire læringsfestivaler som på ulike måter har samlet ansatte på tvers av virksomheter. Vi har hatt en læringsfestival for SFO-ansatte, én for lærere ved de sju barneskolene våre, én for lærere ved de tre ungdomsskolene, og en festival for barnehagene med fokus på ASK – alternativ og supplerende kommunikasjon. Til sammen har disse festivalene vist styrken i å lære sammen og av hverandre.

Relevant for alle

Felles for læringsfestivalene er at de inneholder faglig påfyll som er relevant for alle deltakerne, og som setter en felles ramme for dagen. Samtidig er det erfaringsdeling mellom ansatte som står i sentrum. Hvordan dette organiseres varierer fra festival til festival gjennom verksteder, parallellsesjoner, praksisnære innlegg eller strukturerte samtaler. Fellesnevneren er at ansatte selv deler det de er opptatt av i egen hverdag.

Denne typen møteplasser bidrar til kompetanseutvikling på tvers av skoler og barnehager, og gir anledning til å se egen praksis i lys av andres erfaringer. Når kompetente faggrupper møtes på denne måten, styrkes både fellesskapsfølelsen mellom virksomhetene og

stoltheten over det viktige arbeidet som gjøres hver eneste dag for barn og unge i Færder.

Faglig stolthet i førersetet

Kreativitet, profesjonalitet og arbeidsglede har preget alle de fire læringsfestivalene. Det er de ansatte selv som sitter i førersetet, og gjennom engasjement, delingsvilje og faglig trygghet har de bidratt til at læringsfestivalene har blitt en suksess.

Hva er lov og hva er ikke lov?

Tekst : Marit Lyngheim Wilhelmsen, ikt-rådgiver skole og barnehage

Det er flere lover og avtaler vi må forholde oss til i møte med kunstig intelligens (KI) i arbeidshverdagen. Erfaringen er at når ny teknologi introduseres, følger det gjerne en fase der det er rom for utforskning og utprøving (lek), før det etter hvert kommer tydeligere rammer og reguleringer for bruk (alvor).

Copilot et kraftfullt verktøy. For å bruke det riktig, trygt og ansvarlig, er det viktig å ha et godt grunnlag før man tar det i bruk i større omfang. Digiviken arrangerer derfor grunnkurs i Copilot, spesielt rettet mot offentlig sektor og praktisk arbeidshverdag.

Tre sentrale regelverk

For oppvekstsektoren er det særlig tre regelverk som er sentrale: Åndsverkloven, KOPINOR-avtalen og EUs AI Act, sistnevnte skal etter planen innføres i norsk lovverk som KI-forordningen. På samme måte som personvernforordningen (GDPR) fikk stor betydning da den trådte i kraft i 2018, vil KI-forordningen få konsekvenser for hvordan vi kan utvikle og bruke KI-verktøy i tiden framover.

Kort oppsummert handler disse regelverkene blant annet om:

- **Åndsverkloven:** Vern av opphavsrett – hva vi har lov til å kopiere, bearbeide og gjenbruke av andres materiale.
- **KOPINOR-avtalen:** Konkret regulering av kopiering og bruk av opphavsrettslig beskyttet materiale i utdanningssektoren.
- **KI-forordningen (AI Act):** Regler for utvikling og bruk av KI, inkludert krav til kompetanse, ansvarlighet, personvern, sikkerhet og transparens.

På bakgrunn av disse rammene har jeg forsøkt å lage en enkel oversikt som illustrerer hva som i hovedsak er lov og ikke lov i praksis (se neste side). Dette er ikke en offisiell veileder, men kan være et arbeidsverktøy som kan bidra til refleksjon og mer bevisst bruk av KI i arbeidshverdagen.

Lovlig og ikke lovlig bruk av KI i skolen

Lovlig

- Pedagogisk støtte og læringsverktøy
- Bruke små utdrag av tekst og bilder innenfor Kopinor-avtalen i KI-verktøy
- Lov å dele internt i lukkede skolesystemer
- Fiktive case
- Anonymiserte data
- Egenproduserte og åpne CC-lisensierte produkter
- (Midlertidig unntak) oversettelse og mindre språklig oppdatering

Ikke lovlig

- Forenkle opphavsbeskyttet materiale
- Lage lettest-versjoner av læreverk
- Legge inn elevdata (tekster, vurderinger, spes.ped-rapporter)
- Automatisere vurderinger uten lærerens kontroll
- Endre andres bilder
- Følelses- eller oppmerksomhetsgjenkjenning
- Rangere eller profilere elever

KI skal støtte læring, ikke overvåke, rangere eller erstatte lærerens faglige ansvar.

Tips!

Slik lager du møtereferat fra Teams-møter

1. Bruk transkripsjon i Teams

- Start transkripsjon av møtet (samme sted som du starter opptak).
- Du trenger ikke å ta opp video for å lage referat.

2. Finn transkripsjonen

- Etter møtet lagres transkripsjonen i møtechatten.
- Åpne den og kopier teksten.

3. Bruk Copilot til oppsummering

- Lim inn transkripsjonen i Copilot.
- Forklar kort hva teksten gjelder (f.eks. «Dette er et møtereferat fra...»).
- Be om en strukturert oppsummering eller et ferdig møtereferat.

VIKTIG:

- Les alltid nøye gjennom resultatet.
- Kunstig intelligens kan av og til legge til informasjon som ikke stemmer.

Risikoen ved KI-bruk i samfunn og skole

Tekst : Marit Lyngheim Wilhelmsen, ikt-rådgiver skole og barnhage

- **Vurderingsutfordringer:**

KI utfordrer vurderingsarbeidet i skole da man ikke lenger vet helt sikkert hver som har skrevet teksten som skal vurderes.

- **Usikkerhet rundt hva som faktisk er viktig å lære:**

Hva trenger man å lære når fremtidens arbeidsliv er usikkert på grunn av KI?

- **Usikkerhet rundt de langsiktige konsekvensene av KI:**

Noen forskere mener at KI vil endre verden raskt, andre at det ikke vil ha store konsekvenser på lang sikt.

- **Det kan bli en økt belastning å være lærer:**

De skal ha KI-kompetanse, kunne oppdage misbruk, undervise i KI-kompetanse og samtidig drive god fagundervisning

- **Svekket tillitt til karakterer og vitnemål på alle nivåer i utdanning:**

Både fordi det kan være usikkert hva elevene kan dersom de har brukt KI og fordi at lærere har vurdert med for mye hjelp av KI og ikke eget profesjonelt skjønn.

- **Avstand mellom produksjon og forståelse av teknologi:**

KI brukes uten å forstå og ta innover seg hva som ligger bak av teknologien.

- **Personvern og datasikkerhet:**

det deles alt for mye personopplysninger fordi brukere ikke har kompetanse og vet hva som lagres hvor.

- **Større digitale forskjeller:**

Ulik tilgang til KI gir større ulikheter både internasjonalt, nasjonalt og lokalt.

Denne lista er laget etter å ha hørt Risto Uuk, Head of European Policy and Research at the Future of Life Institute, presentere blant annet utfordringer med på dette feltet på Norsk konferanse for ikt i utdanning og læring (NKUL) 8. mai 2026.

Kilde: Foredrag med <https://ristouuk.com>

